

VADÁSZ- ÉS VERSENYLAP.

Szombat, július 30.

21. sz.

Harmadik évfolyam 1859.

A kolozsvári lóversenyek.

(Július 26. 27. 28.)

Pályabírák : Paget János Esq., b. Bornemisza János. **Intézők** : Paget János, b. Wesselényi Ferencz, b. Bánffy Albert, egyszersmind teherre ügyelő. **Indítók** : id. gr. Bethlen János, Paget Olivér.

Ha a magyarországi sportsman a szép fekvésű Kolozsvár felé érkezve ennek hegyes-völgyes vidékén körültekint, első pillanatra meg fog győződni azon nehézségekről, mellyekkel itt a falka után száguldó vadászlónak minden lépten nyomon megküzdenie kell; második kérdő pillantása pedig azon sik helyet fogja a váltakozó dombok közt keresni, hol a lóversenyek szoktak évenként lefolyni. E gyepet azonban a Fenesről jövő utas nem fedezheti fel s ez csak akkor tárul fel szemünknek, midőn a versenyre kikocsizva, a dombok láncolatából egy hirtelen fordulattal a Szamos kies völgyébe bocsátkozunk le. Az itteni versenytér zöld gyepe, melly a szárító hőségű napok daczára megtartá vidám tenyészetét, még e gyep is magán viseli ama barátságos jelleget, melly az először látogatót már magában a tiszta magyar ajkú és szellemű városban kedvesen lepte meg. A tojásdad alakú s kellőleg körül dúczozott versenyter elrendezése eléggé kényelmes és czélszerű, éles kissé csupán utolsó fordulója. A pálya köre csak egy ang. mfd. lévén, a futások folyvást szemmel kísérhetők; a gyep maga réti kemény talaj, melly tömörségre nézve a bécsivel vetekedik. Az új tágas állványt Kolozsvár s általában Erdély hölgykoszorúja tette ékessé, míg a részvényes körben Erdély urainak nagyobb része volt őszpontosúlva; Magyarországból gr. Almásy György, ifj. gr. Batthyány István; gr. Bethlen József, Klobusitzky Agost úr, gr. Károlyi Sándor, báró Podmaniczky Frigyes, Semsey Lajos úr, Ürményi József úr ő mlga és e lapok szerkesztője jelentek meg a nemzeti ünnepélyre. — A pályakör közepén lovasok nyargaltak fel és le — legin-

kább saját nevelésű telivér székely s erős félvér lovaikon s az elsőbbség szép feje, vérnaka, helyes tagaránya, izmos alkata és délczag mozgása a beltenyésztés magas fokáról s az eredeti erdélyi vér kitünőségéről tett fényes tanúságot.

A versenyek általában olly látogatottak valának, hogy a hazatérő számtalan fogat hosszú sora alig birt a keskeny völgyi uton kibontakozni. A legdicsegetesebb renddel intézett futások időközzeit Pongrácz jeles zenebandája tölté ki a szabadban is elég erős hangzatos zenéjével — szóval a versenytért mindenki elégedetten hagyta el, csupán a nagy hőség az, mi ellen kifogást tenni lehetne. A júliusi napok forróságát emberi hatalom nem mérsékelheti ugyan, kérdés azonban az, vajjon okvetlen szükséges-e a versenyeket a leghőbb napokban tartani s nem volnának-e a szétágazó érdekek aként egyeztethetők, hogy a versenyidő például september derekára essék? E mellett szólana ama körülmény is, hogy a kolozsvári versenyekben a félvér jelentékeny tényező s a vadászlovak és félvérek teljes állapotba helyezése inkább a nevezett időpontra esik.

ELSŐ NAP.

Július 26. — A verseny előtt egy órával dús eső hullott, melly a talajt meglágyítá s a léget meghűsíté, aztán megállott s az ég ismét kiderült. A versenylap öt szakaszt tartalmazott, mellyek közül azonban az Ugrató verseny azon okból maradt el, hogy a reá nevezett két ló közül b. Jósika ő exeja Signal-ja nem volt mehető állapotban; b. Bánffy Béla pedig a körüljárás jogáról lemondván, az 50 arany díjat inkább egy vigaszverseny alkotására ajánlá. A napot az első Császárdíj kezdte meg, mellyért — mintán Vicar megsántult, Manz úr a II. Császárdíjra tartotta fel Schreket, Lucca nem létezik többé, White Rose pedig el sem jött — csak két ló indult s köztük csak arról lehetett kérdés: a most teljes állapotú vidám Ducrow nem fogja-e távolozni a gyöngé tartású Lionsst, mi alkalmasint meg is történt volna, ha egy kis tévedés nem jö közbe. Ducrow lovasa t. i. azt hitte, hogy a pályakör kétszeri megfutása után harmadszor a nyerponthoz érve (mint Pesten) már nyer s lovát már már megállítá, midőn Lionsstól utólérve s majd elhagyva rájött, hogy az itteni egy mértfüldes pályán csak a negyedszeri beérkezéskor nyer a ló — s ekkor újra felvéve a versenyt, ezt sikerrel végezte bár, de Lionsst többé nem távolozhatta. — Az Asszonyságok díja, egy dús aranyszínes nagy ezüst kupa az erdélyi fejedelmek korából; fedelén egy nyilat tartó medve, a Boesckay ezimer, melly a billikomra is van vésve e körirattal: Step. Bo. de Kis Marja Princeps Transylvaniae. Ez érdekes régiséget a nyertes az erdélyi muzeumnak ajándékozta. E díjat azon ló nyerte, mellynek a közvélemény legkevesebb esélyt nyújta, mellyet azonban derék lovasa győzelemre vezet. „Három a táncz“ váratlan nyeresére a zenészek rögtön ráhúzták a három a tánczot. A külön versenyben a három éves jó és szép félvér kancza megverte a négy éves telivért s a napot a ponyverseny zárta be, mellynek érdekét leginkább az növelte, hogy lovarjai az ifju nemzedék soraiból léptek a nyilvános küzdőterre, mellyen — kivált Pesten — az ürlovarokban egy idő óta a hiány nagyon érezhető kezd lenni.

Első Császárdíj 500 arany. — Futhatnak 4 éves és idősb minden országbeli mén és kancza lovak. Távolság $3\frac{1}{2}$ ang. mfd. Tétel 200 frt, bánat 100 frt.

ezüstben; ha azonban a verseny előtt 4 héttel vonatik vissza, a bánat 50 frt. Teher 4 évesre 105 font, 5é. 111 ft., 6é. és idősbre 114 ft. Az ausztriai birodalomban született lovakra 5 fonttal, kanczára 3 fttal kevesebb. Ló, mely egy ilyen díjat már nyert 4 fonttal, mely kétszer 6 fttal, és a mely háromszor s többször 8 fttal többet visz. A tét- és bánatpénzek fele az első, fele a második lóé.

Gr. Pálffy Pál 5é. sz. m. Ducrow ap. Chanticleer, any. Memento, 115 f. — Sharp. 1
Ifj. gr. Bethlen Sándor 6é. p. k. Lioness ap. Prince Llewellyn, 110 f. — Love 2
Vicar of Wakefield, Schreck, Lucca d. Robbia és White Rose visszavonattak; Rhadamanth mint 3é. nem volt verseny képes.

Ducrow helyből vezetett s rögtön tíz-tizenöt lóhosszal előre menve, a távolság közte és Lioness közt az első mértföld után huszonöt és harmincz öltre nőtt fel s mig Ducrow szokott gyakorlati könnyűségével futott, addig Lioness már erejét kezdé kiadni s felhagyva a győzelem lehetőségének végszíkrajával is, már csak a tétössz feléért futott. Egy pillanatra felvillant ugyan még Lowe reménycsillama akkor, midőn Sharp azt hívén, hogy a pályakör kétszeri megfutása után már mint nyertes ért a nyerponthoz s megállni készülve Lioness által beéretett: de észrevevén a tévedést, Ducrow ismét elnyújtá magát s Lionest hamar elhagyva, tetszése szerint canterben nyert. Idő: 8 p. 2 mp. Tiszta nyeremény 475 arany és 375 a. f. a második lóé 375 a. f.

Asszonyságok díja. Tiszteletdíj. — Futhat minden nemű Erdélyben és Magyarhonban született félvér ló, mely más díjra bejelentve nincsen. Távolság $1\frac{1}{4}$ mfd. Tét 2 arany. Fuss vagy fizess. A tétösszeg fele a 2-ik lóé. Úrlovarok.

B. Wesselényi István 5é. p. pr. Három a táncz, gr. Bethlen Dom. 1
B. Wesselényi Ferencz id. p. pr. Szarvas gr. Bánffy Béla — 2
Gr. Bethlen Sándor id. p. k. Camara gr. Bethlen Géza — 3

Az első meghiusult indulási kísérlet után a második jól sikerült s ekkor vezetni Szarvas kezdett, nyomában Camara, utólsó Három a táncz, mely a fél mértföldön középsőnek nyomult fel s innen a három ló egy-egy lóhossznyira ment egymásután. Az utólsó fordulónál Három a táncz Szarvast nyomni kezdte s a korlát melletti haladást nyerve új előnye lön a künn futó Szarvas fölött. A határoszloptól érdekes küzdés fejlődött közöttük, mely a jól lovagolt Három a táncznak két lóhossznyi győzelmével végződött. Idő: 3 p.

Külön verseny b. Wesselényi Fer. és gr. Bethlen Sándor között. 1 mf.

Gr. Bethlen Sándor 3é. p. k. fr. Cotillon ap. Bay Momus — 93 f. — Lowe — 1
B. Wesselényi Fer. 4é. fek. k. Mayflower ap. Phoenemenon, any. Anna Bolena — 110 f. — White 2

Mayflower pár lóhosszal vezetve indult versenytársa előtt s e köz az utólsó fordulóig meg is maradt. A határoszlopnál azonban a három éves félvér egyszerre felnyomult a feketéhez s ezt el is hagyva másfél lóhosszal könnyen nyert. Idő: 2 p.

Pony verseny, futhat minden ló 15 markosig, teher kiegyenlítés nélkül.

Tét 2 arany. F. v. f. 1 mf.

Gr. Bethlen Sándor 6é. p. k. Deborah, gr. Bethlen Béla 1
B. Bornemisza János id. p. k. Giza b. Bánffy Dezső 0
Gr. Bánffy Béla 6é. p. k. Kukka a ifj. gr. Bethen János 3
Ugyanaz 4é. pej m. Spitz b. Kemény Dániel 2

A csomós indulásból Kukka rögtön kiválván húsz harmincz öllel járt elől s már már bizonyos volt győzelme, midőn az utolsó fordulónál kitért — s bár visszatért a pályára, de ezalatt Deborah nagy előnyt nyerve elsőnek ért be. Kukka ekkor a második helyért küzdött Gizával, de ezt ettől nem vitázhatta el. Spitz szintén kitért. Idő: 2 p. 38 mp.

E napon id. gr. Bethlen Jánosnak négy fia lovagolt az úrlovarok közt.

MÁSODIK NAP.

Július 27. — E napnak a tennapinál jobban megvitattott versenyek adtak nagyobb érdeket. A vadászversenyben Arabella tavali s harmadévi jó hirnevével lépett a sikra Philosopher ellen, a 12 éves kancza hanyatló működése azonban bebizonyítá, hogy semmi sem tarthat örökké s nem mindennapi a Pan és Frolic-féle kitartó szívósság. A második Császárdij a kedvenczé lön, melly bátran küzdött érte a szintén tehetős Villámmal s a magas lábú czingár Schreckkel. A néző közönség Judith győzelmét élénk tapsokkal fogadta s nemes tulajdonosának a sikerhez őszinte örömmel kívánt szerencsét. A kanczaverseny kedvencze Vihar volt, melly azonban — akár mert az indulásnál kedvezőtlen helyzetet nyert, akár a kanczaversenyeknél előfordulni szokó véletlen miatt — nem bírta ügybuzgó tulajdonosa számára a sikert kivívni. Közönség ma is nagy, — a tornyosuló fellegek elvonul. tával az idő kedvező.

Vadászverseny 600 pforint. — Futhat minden nem telivér bármely nemű lő, melly a kolozsvári kopófalca után a futtatás előtti vadászidényben legalább hat-szor volt lovagolva. Távolság 2 ang. mfd. fél-fél óra közre ismételve. Teher 5é. 130 ft., 6é. 135 ft., idősbre 140 ft.; ménlóra 3 fonttal több. Lóra, melly már valahol nyert 5 fonttal, Angliából jött lóra még 5 fonttal több. Ha nincs 4 aláíró, nincs futás. Tétel 25 pforint. Fuss vagy fizess. A tétősz a kolozsvári angol kopófalca fenntartására fordíttatik. Úrlovarok.

Paget János Esq. id. p. pr. Philosopher Rubytól, 145 f. gr. Bethlen Sándor . . . 1—1

Tisza László úr id. p. k. Arabella Rubytól, 145 f. ifj. gr. Batthyány István . . . 2—2

Malvine és Moro visszavonattak.

Arabella sorsa már az első iznél el volt döntve, mert a 2-ik mértföld utolsó fordulója előtt kiadta erejét, midőn Philosopher még vidáman s könnyen futott. Az öreg kancza jeles lovasa a határoszlopon túl nem is küzdött többé az elsőségért s lovát már a nyerpont előtt megállítá. A második iz az elsőhez merőben hasonló, csakhogy a haladás még lassúbb volt; Philosopher az 1-ső mfd után sebesítve futását két lóhosszal előre ment s többé meg sem közelítve könnyen nyert. Idő: az első izben 4 p. 45 mp. a másodikban 4 p. 50 mp.

Második Császárdij 300 arany. — Futhat minden Erdélyben született és felnevelt kancza és mén. Távolság 2½ ang. mfd. Tétel 100 frt, bánat 50 frt; ha azonban négy héttel a verseny előtt vonatik vissza, csak 25 frt. Teher 3é. 90 ft., 4é. 105 ft., 5é. 111 ft., 6é. és idősbre 114 ft. Minden nem Erdélyben foganszott, de az anyával behozott csikóra 3 fonttal több. Kanczára 3 fonttal kevesebb. Lóra, melly már egy első vagy második osztályú Császárdijt nyert 4 fonttal, melly kétszer nyert 6 fonttal, melly háromszor vagy többször nyert 8 fonttal több.

B. Wesselényi Fer. 5é. p. k. Judith ap. Phoenomenon, any. Norma, 108 f. Hencki	1
B. Wesselényi István. 6é. p. m. Villám ap. Ruby, any. Hypodamia, 114 f. — White	2
Manz Antal úr 5é. p. k. Schreck ap. Young Galopade, any. Schreck, 108 f. Benson	3
Tisza László úr 5é. p. m. Bajnok ap. IV. Cato, 111 f. Lowe	0

Roham, Irma, Malek Adel, Campanula, Cotillon, Pepita visszavonattak.

Judith az indulásnál néhány ölnyire előre szökve vezetett, utána Schreck, harmadik Villám, utolsó Bajnok, melly meredtsége miatt messze elmaradva, a versenyből kiesett. A lovak az állvány előtt a főnebbi rendben mentek el; Judith térelőnye még nagyobb lett s ez Schreck lovasát arra bírta, hogy a versenyt már az állvánnyal szemközt erőltesse. És a félvér valóban nyomni is kezdette Judithot, közel ment fel hozzá, de helyét nem sokáig tarthatta, mert a vékony félvér erejét a kísérlet hamar kimeríté s maradozni kezdé — mig Judith határozottan nyomult előre, azalatt már Villám is felment Schreckhez s vele a határoszloptól kezdve a második ló díjáért erősen küzdött. A határoszloptól a két ló keményen biztatva jött befelé, de Schreck kiadván már végerejét, három lóhosszal maradt a második Villám megett, mig Judith tetszése szerint könnyen nyert. Idő: 6 p. 2 mp. Tiszta nyeremény: 285 arany, és 350 a. f. a második lóé: 350 f.

Kanczaverseny. Gr. Bethlen Sándor és Tisza László által ajánlott, 30 aranyat érő serleg 50 arannyal. — Futhat minden Erdélyben született nem telivér kancza. Távoltság 2 ang. mfd. Teher 3é. 105 ft., 4é. 120 ft., 5é. 125 ft., 6é. és idősbre 130 ft. Tét 10 arany. Fuss vagy fizess.

B. Wesselényi Ferencz 5é. p. k. Fecske Gamblerből 125 f. — White	1
Id. gr. Teleky Domokos 4é. p. k. Léda Kis Cátótól 120 f. Lowe	2
Szilvász Miklós úr 4é. p. k. Vihar ap. Y. Wellington 120 f. gr. Bethlen Géza	3

Irma és Campanula visszavonattak.

Vezetve Léda ment előre, utána Fecske, több lóhosszal ezután Vihar. Illy rendben mentek el először az állvány előtt, a legtehetősbnek látszó Vihart azonban még mindig hosszú köz választá el a két elsőtől. A nézőhellyel szemközt gyorsabbá vált az eleinte rendkívül lassú haladás; Vihar hosszabbra nyúlva el olly keményen kezdte szorítani Lédát s az ehhez fokonként felmenő Fecskét, hogy az utolsó fordulónál közvetlen nyomukban volt már, itt azonban ismét maradozott s mig a határoszlopnál erősen verni kezdett Léda és Fecske közt érdekes küzdelem folyt, mellyben a sikert Fecske a nyerpont előtti előre szökésével vívta ki, addig Vihar a legjobb akarat és tehetség mellett is a harmadik helyel beérni lón kénytelen. Idő: 4 p. 55 mp. Tiszta nyeremény: 94 arany és egy 30 aranyat érő serleg, (ezüst lófő.)

HARMADIK NAP.

Július 28. — Az eső délutáni négy órakor ömleni kezdett, az első verseny után azonban elállott s azontúl kellemes friss lég kedvezése alatt folyt le az utolsó versenynap, melly az elébbi győztesek küzdésének s a tiszteletdíjak napja volt. Az erdélyi díjra nevezett hat ló közül csak kettő, Philosopher és Fecske, a vadászverseny és a kanczadíj nyertese lépett a küzdőterre s e kettő közül ismét — tekintve Philosopher erejét és tennapi viselt dolgait — a siker ennek volt jósolható; mint-hogy azonban ez év a sors könyvében Wesselényi évnek van írva, kellett, hogy a bölcsész kitorjón a kitzüött pálya sorompói közül s így a könnyű győzelmet Fecské-

nek engedje át. — A Jósikadijra öt ló neveztetett, de csak négy indult s itt ismét három győztes került össze, mellyek közt Judithnak sikerült tennapi babérjait a szép tiszteletdíjjal növelni. Arabeszkés magas ezüst billikom ez; széles talapzatáról karsún emelkedik a serlegrész, ennek fedelén pedig egy csikós ágaskodó lovat tart. A Liechtenstein-díj igen szép mivű s közel két láb magas billikom oxydált ezüsből aranyzott czifrakkal; az öböl külsejének domborműve vadászesoportozatot képez egy vadkan végperceivel; a fedelen kürtöt fűvő erdész áll. A futás e díjért az által veszte érdekéből, hogy csak egy tulajdonos két lova versenyzett vagy inkább futott érte. A földészek versenyében hét ló indult s a győzelem előre egy szép kis pej paripának volt szánva, melly csakugyan olly jól is ment, hogy akár a félvérreklével futhatott volna. Tulajdonosától értesülénk, hogy arab méntől származik.

Erdélyi díj 1000 pft. — Futhat minden Erdélyben született bármely nemű nem telivér ló. Távolság 3 mfd. Teher 4é. 110 ft., 5é. 120 ft., 6é. és idősbre 125 ft. Ménre 5 fonttal; lóra, melly már valahol nyert, még 5 fonttal több. Tétel 100 pft. fele bánat. A tét- és bánatosz fele az első, fele pedig a 2-ik lóé.

B. Wesselényi Ferencz 5é. p. k. Fecske 120 f. White 1

Paget János Esq. id. p. pr. Philosopher 130 f. ifj. gr. Batthyány István 2

Schreck, Léda, Bajnok és Campanula visszavonattak.

A vezető Philosophert Fecske más fél mértföldön át nyomban követte; a verseny azonban még a gyorsított futás szakába sem ért, midőn Philosopher kitért s Fecske a pályakör többi részét kényelmesen járta körül, nyervén 1200 a. frtot.

Báró Jósika Sámuel díja. Tiszteletdíj. — Futhat minden Erdélyben nemzett vagy nevelt ló. Távolság 2 mfd. Tét 25 frt, bánat 15 forint osztrák értékben. Teher 4é. 120 ft., 5é. 125 ft. 6é. és azon felül 130 font. Ménlóra 3 fonttal, telivérre külön 5 fonttal és 1000 frt dijnál nagyobbat nyerőre azonkívül még 5 fonttal több. Aláíró legalább öt, induló legalább három kell, különben a díj jövő évre marad. Tét- és bánatpénz fele a második lóé. Úrlovarok.

B. Wesselényi Fer. 5é. p. k. Judith év. 135 f. gr. Bethlen Géza 1

Paget János Esq. id. p. pr. Philosopher 130 f. gr. Bethlen Sándor 2

B. Wesselényi Fer. 5é. p. pr. Három a táncz 125 f. gr. Bánffy Béla 3

Manz úr 5é. p. k. Schreck 125 f. ifj. gr. Batthyány István 0

B. Wesselényi István Kigyót visszavonta.

Judith vezetett, néhány lóhosszal utána Philosopher, aztán Schreck és Három a táncz, mindegyik lóhossznyira a másiktól. E rendben mentek el először a bírópáholy előtt s ezt alig elhagyva, Philosopher ment fel a sor élére, majd ismét visszaesett s a küzdést Judithtal már itt elkezdte, Három a táncz harmadiknak nyomult fel. Az utolsó forduló előtt Philosopher erőszakolni kezdé a versenyt s a határoszloptól a két első ló erősen verve és kétes eredményű küzdéssel érkezett befelé, a bátor Judith azonban két lóhossznyit térelőnyéről lemondani semmikép sem akarván, ezt a nyerpont előtt is megtartá. Id. 4 p. 30 mp.

Herczeg Liechtenstein Frigyes díja. Tiszteletdíj. — Futhat minden ország- és nembeli ló. Távolság 1 ang. mfd. Tétel 5 arany. Fuss vagy fizess. Teher 3é. 105 font, 4é. 120 ft., 5é. 125 ft., 6é. és idősbre 130 ft. Ménre 3 fonttal több. Az

ausztriai birodalomban született lovakra 5 fonttal kevesebb. Félévre még 5 fonttal kevesebb. Erdélyi úrlovakok.

Gr. Bethlen Sándor 3é. p. k. Cotillon fv. 95 f. gr. Bethlen Domokos 1

Ugyanaz 6é p. k. Lioness tv. 125 f. gr. Bethlen Géza 2

Villám visszavonatott.

Cotillon eleitől végig vezetve két lóhosszal nyert. Idő: 2 p. 30 mp.

Földészek vers nye 100 frt. — Futhatnak mezei gazdák saját lovai, melyekről az illető hatóság bizonyítványával bemutatják, hogy egy év óta tulajdonuk. Távoltság 1 mfd. Az első ló nyer 75 for., a második 25 frtot. Lovasok: pörge kalap, színes mellény, fejér ing és lábravaló, nyereg nélkül szőrén.

Futott hét ló; könnyen nyert Oltyán Giszka Péter gyerőmonostori lakos Répás nevű 5é. pejparipája, mely vidáman érkezve be, sok lóhosszal hagyta maga után Biró Mózsos kolozsvári lakos Virág 8é. pej kanczáját. A harmadik szürke lovat tül s ezt folyvást mindkét kezével verő fiú lovaglási modora közderült-séget idézett elő.

Szarvas és dämvad.

(Angolból.)

Sokan megítélték Virgilt, hogy szarvasokról beszélt Afrikában s azt állíták, hogy ott nem léteznek. A költő apologistái azt állítják, hogy ha nem is léteznek jelenleg, de legalább kellett egykor létezniök s ez olly állítás a mantuai hattyú részére, mellyet nem lehet megezáfolni. Herodot és Aristot azt mondják, hogy nem léteztek; Plinius és Lesson azt állítják, hogy léteztek. Cuvier ezen utóbbi állításhoz csatlakozik s azt mondja, hogy kapott egy szarvast, mellyet Tunis egyik délvidéki erdőjében lőttek. Libiát gyakran mondták mindenféle rőt vad hazájának. A londoni British Muzeumban tökéletesen ép assyriai faragványokat lehet látni, mellyek egy folyam partján, egy agancsárt, két sutát s egy emsét ábrázolnak nagyszámú családjától körülvéve.

Azonban bármikép álljon is e helyirati kérdés, annyi bizonyos, hogy néhány angol parkban, mint a windsoriban, richmondiban és bolton-abbeyiben hajdan fel-séges szarvasokat tartottak.

Nyugati szarvasaink minden reggel megfürödnek kissé mélyebb vízben, mellynek ágyát úgy készítik el, hogy eltávolítják a köveket, kiegyenlítik az alap egyenetlen részeit s egy mélyedést készítenek maguknak, mellyben kényök-kedvök szerint elheverésznek. Mondják, hogy a vador itt lepi meg őket gyakran. Nemcsak hogy a szarvas nem mutatkozik nagyon mohónak a növények iránt, hanem pusztán azért rombol, hogy a rombolás gyönyörét élvezze, mert sokkal többet elront semmint megemész. Némelykor befut egy zabföldet, lefekszik benne, fetreng a jószág közt s aztán tovább fut ugyanezen rombolást ismételni. Leland a snowdoni hegyekről beszélve, azt mondja, hogy ott alig látni rozsot, „mert ha volna, — ugymond — a szarvasok elpusztítanak.“ De ha a rozsot és zabot elpusztítja, az árpát és tönkölyt megkiméli, kétségkívül tuskés kalásza miatt.

Daczára azon szelidségnek, mellyet neki tulajdonítanak, a szarvas néha épen nem félénk és igen veszélyes dolog nem tetszését, sőt még gyanúját is felébreszteni. 1808-ban Berkeley gróf kis fiával sétálván, egy szarvas hirtelen megrohanta, feltasította és lábaival gázolá őt; de szerencsére volt annyi lélekjelenléte, hogy megragadta ellenfelének fejét. E kényes helyzetben kiáltott fiának, hogy ne ijedjen meg, hanem vegye elő kését zsebéből s szűrja le vele a szarvast, vagy mi még jobb, vágja el vele torkát. A gyermek, ki méltó volt a Fitz Harding névre, atyja zsebébe nyúlt s követni akará parancsát; bátorsága meghaladta erejét; nem bírta az állat gégejét felmetszeni, de annyi dőfést adott a szarvasnak, hogy ez, a vérvesztés által elgyengülve, azon pillanatban hagyta oda a csatatért, midőn a gróf ereje már kimerülni kezdett.

Illyen bátorsága van a szarvasnak a támadásban, lássuk most mikép védi magát.

Tudjuk, hogy a tigris, mint minden állat a macskafajból, meglepetés által ragadja meg martalékát. Összegörnyed, mozzogja farkát, mintegy előkészítve magát az iszonyú ugrásra s rémitő ordítással rettentí meg áldozatát, azon pillanatban, midőn ez már a halál zsákmánya.

Cumberland herczeg egyszer egy szarvast akart megöletni egy tigris vagy inkább párducz által. A szinkör tizenöt lábnyi magas erős vászonnal volt bekerítve. A szarvast először bocsáták be, utána a párducot bekötött szemekkel, mint Ázsiában rendesen tenni szokták a vadáspárduczokkal, mellyeknek szemeik be vannak kötve azon pillanatig, mignem a vadra bocsátják. Mihelyt párduczunk látta a világosságot és érzé, hogy tökéletesen szabadon van, azonnal észrevette a szarvast, felborzalta szőrét és összehúzta magát, mint egy macska, melly madárra vagy egerre les s a kedvező alkalmat várja, hogy martalékára rohanhasson. De a szarvas is, látván ellenfelét közeledni, óvatos volt s mint eszélyes tábornok, ki veszedelmes ellent lát maga előtt, úgy intézte a dolgot, hogy soha se lehessen oldaltámadást intézni ellene. Bármely oldalra fordult is a párducz, mindig előtte voltak a hosszú, erős és hegyes agancsok, mellyek kijátszák gyilkos kísérleteit. Ezen eszélyes küzdés, melly a sikert nagyon sokáig kétségessé tette, végre unalmassá lön. A cullo-deni győző nem azon ember volt, ki illy kevéssel megelégedjék. Megparancsolá, hogy ingereljék a párducot, melly dühös lett s a helyett hogy a szarvast támadta volna meg, egy ugrással keresztül röpiült a vásznon, az elrémült tömeg közé. Azonban semmi szerencsétlenség se történt, hála a rőt vad őrcinek, kik hirtelen elfogták s bezárták a vadállatot.

Hogy a szarvas a kutyák elől szalad, azt könnyen ki lehet magyarázni azon reménységből, hogy talán megmenekül a haláltól; hogy a kutyák olly kitartással üldözik a szarvast, azt teljes joggal a mohóságnak lehet tulajdonítani. Ennek egy nevezetes példáját tapasztalták a múlt század végén. Thanet gróf egy szarvast vett üzöbe, melly a whinfieldi parkból (Westmoreland grófság) szökött ki. A nemes állat, sokáig zaklatva, messze maga után hagyta az üldöző ebeket, kivéve két kedvencz kutyát. Kifárasztva visszament a parkba, mellyből elszökött, átment a falon s e természetfeletti erőlködések közt kimúlt. Egyik kutya utána ment s a szarvas holt testén múlt ki; a másik nem messze tőle, élettelenül rogyott össze. Senki se tudja

milly messze haladt a vadászat, de a három futót látták Read Kirksnél, Annan mellett Skóthonban, egyenes irányban mintegy harminczhat mértföldnyire a kiindulási ponttól s azt hiszik, hogy ezen örült futásban nem kevesebbet mint hetvennyolczvan mértföldet futottak be. A szarvas agancsait, a legnagyobbakat, mellyeket valaha ezen országban láttak, a park egyik óriási fájára szegeztek fel, mellyet azóta a g a n c s f á n a k neveznek.

A tisztelendő Hay atya igen nevezetes vadászatot beszél el, mellyben magas termetű s a szélnél gyorsabb agarak szerepeltek.

Bruce Robert, a pentlandi hegyeken vadászva, gyakran üzött egy szarvastehenet, melly mindig tévutra vezette a kutyákat. Egyszer megkérdezte nemeseitől, hogy vannak-e valamelyiknek közülök ebei, mellyek képesek lennének az állatot legyőzni. Az akkori udvaroncok épen olyanok voltak mint a jelenkoriak s egyik se merte mondani, hogy jobb kutyái vannak mint a királynak, midőn sir Saint-Clair de Roslin Vilmos habozás nélkül kiáltá, miszerint fejében fogad, hogy kedvencz kutyái Help és Hold halálra üzik a sutát, mielőtt Marchburnbe érne. A király a Pentland Moor erdőt tette fel cserébe sir William életeért.

Minden kutyát pórázra fűztek, kivéve néhányat, mellyeknek a vadat kelle felhajtaniok; sir William pedig elhelyezkedett, hogy a farkákat nyomra bocsássa s ájtatosan imádkozott Kristushoz, a szent szűzhöz és szent Katalinhoz. Az elbocsátott kutyák, sir William által tüzelve, ki egy pompás paripán lovagolt, üldözték a sutát, melly csakhamar a vízbe menekült s elérte a folyam közepét. A vadász már csaknem kétségbeesett e kényes pillanatban, midőn Hold megállni kényszeríté a sutát a folyamban s Help odaérkezve megtámadta hátulról s ura oldala mellett megölte.

A király odafutott, megölelte Saint Clairt s Kirkont, Logan-Houset, Earneraiget sat. neki ajándékozta. Azóta Kings hill-nek (király dombja) hivatik azon hely, honnét Bruce Robert e nevezetes eseményt nézte, azon helynek pedig hol az áldozat elesett Knight- s field (lovag mezeje) lett a neve. Sir Saint Clair Vilmos pedig hálaül szent Katalin közbenjárásáért „a reménységes sz. Katalin“ kápolnát építette, mellynek maig is létező sirkertjében van sir William fegyveres szobra, lábainál egy agárral. A kalauz soha se mulasztja el, tetszése szerinti bővítésekkel elmondani a két kutya történetét. Többek közt azt is elbeszéli, hogy a lovagot a félelem rögtön költővé tette, minthogy e négy verset rögtönzé :

Help, Hold, derék ebek.

Sikerrel üzzetek;

Máskép Roslin feje

Még ma gördülne le.

Ha e négy vers nem nagy becsületére válik a költő Roslinnak, az elbeszélő végszavai még kevésbbé szép színben tüntetik fel őt. „A kutyák nyakára tette lábát“, ugymond a kalauz, „s a helyszínén megfojtá, megesküdve, hogy soha többé ki nem teszi életét illy veszélynek.“ Hay úr semmi említést se tesz e körülményről s szabad hinnünk, hogy az egész csupán azon fekvő helyzeten alapúl, mellyen a kutya a szobron ábrázolva van.

Bár rémitő fegyverrel s oly bátorsággal bir, mellynek következtében ha meg

van szorúlva, megtámadja a lovakat és kutyákat, lovasokat és gyalogosokat is, még is igen jól tudja a szarvas, hogy legjobb életmentő eszközei: a hátúlsó részében rejlő csodás erő és bámúlatos gyorsasága. Csupán a nagy építész alkotott csontokból, izmokból, idegekből, hajlékony porcogókból és ruganyos körmökből illy összhangzó egészet, melly gyorsabbá teszi őt számos madárnál s képesíti alkalmilag olly akadályok és távolságok legyőzésére, mellyeket lehetleneknek tartanánk, ha nem bizonyítaná számos példa a tényt. Gessner egy szarvast említ, melly Frankfurt mellett erősen szorítottva, hatvan lábnyi tért ugrott át, e közben egy terhes szerket is keresztül ugorva. A New-Forestben volt s talán még van is egy hely, mellyet szarvas ugrásnak neveznek. A megsebzett szarvas összeszedte minden erejét s mielőtt kimúlt volna tiz ölnél hosszabb tért ugrott át. E rendkívüli esemény tanú megörökíték emlékét s ezen óriási ugrás mindkét végére emlékkövet állítottak.

Valószínű, hogy a szarvas nem csupán lábainak gyorsaságára bizza magát, mikor meg akar menekülni ellenségei elől. A régi vadászok hosszú idő óta észrevették, hogy rendszeren szél ellen fut, hogy meghallhassa a kutyák hangját, ha azok látkörén kívül vannak.

„Hogy a kutyákat tévútra vezesse, a csordák közé vegyül, mellyeket útjában talál s aztán mindig szél ellen tovább folytatja futását. Ha a vadászokat figyelmök s a kutyákat orruk a csapásra vezetik, a csordához siet s keresztül ugrik egy ökröt vagy tehenet, de úgy, hogy az ugrás után csak hátúlsó lábai érvén a földet, minél kevesebb nyomot hagyjon maga után.“ (Cox.)

Az e képességgel bíró szarvasokat okosoknak szokták nevezni s Cox e körülményre vonatkozólag egy esetet beszél el, mellyet a festészet is megörökített.

XII. Lajos fővadász mestere — így ír Cox — azt állítá, hogy egyszer szarvast üldözve, kutyái hirtelen nyomot vesztek. A vadászok eleinte csak bámúltak, de nemsokára felfedezték a csejt, melly megérdemli hogy elmondassék.

A közelben egy famagasságú bokor állt, körülvéve apróbb bokroktól; a szarvas majd egyik majd másik bokrot ugrotta keresztül, semmit se törődve a kopófalka dühös kiáltásaival.

Ugyanazon szerző még egy más esetet is említ, a halálra üldözött szarvas végső kétségbeeséséről, mellyet Wilson Arthur, Essex gróf kegyencének szájába ad.

„Néhány vadász s ezek közt én is, handzsárunkkal kezünkben vártuk az erősen zaklatott szarvast egy folyam partnál. Azonban megmenekült előlünk, daczára hevünknek. Több társam azon mulatságot tette magának, hogy a félelemnek tulajdonítá lovamról lebukásomat. E tréfa gyenge oldalamat érinté, megsarkantyúztam lovamat s mindenkit megelőzve, egyedül álltam szemben a szarvassal, melly a kutyákon keresztül törve egyenesen hozzám rohant, lovam szügyét szaggatva és czombomat is megsebezve. A kutyák e pillanatban ujra megtámadtak, én leugortam, mögé kerültem, elvágtam térdinait, hátára rohantam és megfojtam. Barátaim, kik e pillanatban érkeztek oda, megdorgáltak meg gondolatlanságomért; de hirnevem meg volt mentve s én elégedett valék.“

(Folytatjuk.)

A pardubitzki lóversenyek sorozata.

October elején.

Első Császárdíj 1000 db arany, 4é. és idősb lovak számára. Tét 250 ezüst for. bánat 125 e. f. sept. 8-ig bejelentve csak 70 e. f. 4 ang. mfd. — Nevezés aug. 15-éig. (A teher és egyéb feltétel ugyanaz, mi a pesti első Császárdíjban).

Második Császárdíj 600 db arany, ausztriai birodalomban született és nevelt lovak számára. Tét 150 ezüst for. bánat 75 e. f. sept. 8-ig bejelentve csak 70 e. f. 3 ang. mfd. (Teher és egyéb feltétel ugyanaz, mi a pesti 2-ik Császárdíjban.) Nevezés aug. 15.

Asszonyágok dija, ezüst tiszteletdíj. Úrlovarok. Tét 80 for. fele bánat. 2 mfd. Teher: 9 stone és 4 font. A tét- és bánatpénz összegének fele az első, fele a második lóé. — Aláírás és nevezés oct. 1.

Sweepstakes. Futhat minden 1857-ben született ló. Tét 100 for. bánat az egész, $\frac{3}{4}$ mfd. Teher 8 stone és 12 f. Kanczára és heréltre 3 fonttal kevesebb. A tétössz 1000 ftig az első lóé, ennek felülete a másodiké. — Aláírás: a pesti versenyek utolsó napja; nevezés oct. 1. Aláírt: ifj. gr. Batthány István 1 lovat.

Trial Stakes. Futhat minden ló. Úrlovarok. Tét 150 for. bánat 50 for. $1\frac{1}{4}$ mfd. Teher: 3é. 110 f., 4é. 125 f., 5é. és idősbre 130 f. 7 aláírás vagy nincs verseny. A második ló tételét menti. Aláírás: a pesti versenyek utolsó napja; nevezés: sept. 1. Aláírtak: ifj. gr. Batthyány Ist. 1 lovat. Gr. Götzen 1 lovat.

Gátverseny 700 for. díj, mellynek kisebb része tiszteletdíjra lesz fordítandó. Tét 100 for. f. v. f. 2 ang. mfd. Hat $3\frac{1}{2}$ láb magas gáttal, mellyből 3 láb szilárd. Teher: 4é. 11 stone; 5é. 11 st. és 12 f. — 6é. és idősbre 12 st. és 4 f. — Lóra, melly gátversenyben 800 ftot már nyert, 5 fonntal, két illy díj nyerőjére 8 fonttal, háromszori nyertesre 12 fonttal több. Aláírás: jún. 1, nevezés 14 nappal a verseny előtt. Minden aláíróról fel van téve, hogy a díjat 50 for. aláírásával növelni fogja. Indítványozó: gr. Kinsky Octavián.

Handicap, 400 for., hg Liechtenstein-díj. Futhat minden ló. 2 mfd. Tét 100 for., fele bánat, sept. 15-éig bejelentve 25 for. A második ló háromszoros tételt nyer. Aláírás és nevezés aug. 15. A teher meghatározása az eredeti indítvány szabályai szerint fog történni s aug. végéig közzé teendő.

Minden nevezés és versenyt illető ügy iránti kérdés Kr z i n e t c z b e, ut. p. Lautschin, Bunzlau kerület, Csehországba, intézendő.

Vadász-műszótár.

Gím vagy rőt vad (szarvas, dám, öz, zerge) vadászat.

(Folytatás.)

Elhajtani a lövészsortól, von den Schützen treiben; el és ismét visszahajtani, von den Schützen hin und zurück treiben. P. P.

Ellátogat a vad, midőn távolabb fekvő helyeken időnként megfordul. Ellátogat például a gimvad az erdőből a vetésekre. Z. A.

Ellik a rőt vad. *Setzen*.

Ellő, anyavad. *Mutterwild Stückenwild*.

Elűzők a zergevadászatnál azon erdészek, kik a hajtásból kitörni akaró zergét visszariasztják. P. P.

Elszórt erdőrészek, *Feldhölzter*.

Elválni, elhasonlani, *sich abthun*, eddigi társaságát elhagyni, sebesült vad szokása. Z. A.

Elveti agancsát a szarvas, däm és öz. *Abwerfen*.

Erdész, *Jäger*, vadastéren alkalmazott s üzleténél és állásánál fogva vadász. Körerdész *Revierjäger*; főerdész *Oberjäger*, erdőmester *Forstmeister*.

Erdőkör, *Revier*, hegyvidéken 3–6000 hold; sík erdőn 5–8000 hold. P. P. — Pák Dénes a Reviert erdőpásztának nevezi s szerinte a Jagdbezirk: erdőkör.

Etető, hol magas hó idején a rőt vad számára táplát tesznek ki.

Faggyu, *Talg*, a hizott rőt vad zsírja.

Fattyú üzekedés, *Afterbrunft*, a rőt vad meddő párosulása.

Fely, fekvés, a vad nyughelye.

Felagancsolt, *aufgesetzt, vereckt*, a rőt vad, midőn az elvetett agancs helyett az új ismét kinőtt.

Fetreng l. dagonyáz. Vérében fetreng a vad.

Forgó, *Wechsel*, a hely, hol a vad gyakrabban megfordul. Ezt szó szerinti fordítással váltó-nak is nevezték.

Folyárhely, *Brunftplatz, Blohmplatz*, azon tisztás, hol a folyató szarvasok éjente évről évre összetartanak. Dunántúl a folyár szót *geil* értelemmel szél tiben használják.

Fülel a rőt vad, midőn neszre vigyáz. *Wahrnehmen, vernehmen, vermerken*.

Fő vad (Hochwild) a szarvas kizárólagos különböztetése minden egyéb vadtól.

Fütttyent veszély láttára a zerge.

Gallybak, *Laubbock*, a rendesnél erősebb zergebak, mely az üzekedés idejét kivéve többnyire elszigetelten lenn a fás gallyas vidéken tartózkodik s nevét is innen veszi. P. P.

Gida a zerge borja.

Gim vagy gym. Ez alatt hajdan aligha értettek — mint némelyek később szarvastehenet vagy borjat — hanem szarvasbikát és tehenet együtt, és szarvasgim alatt eredetileg nem érthettek mást, mint gimet, mely szarvat visel, mit aztán egyszerűen szarvasnak is neveztek. Közmondás: „hajtják mint a gymot“; már pedig a bikát legalább is annyit hajtották mint a tehenet. Gyimbor (*viscum album*, vagy *loranthus europaeus*) minden rőt vad kedves eledele és Ghymes környékén alkalmasint nem csupa szarvastehén tartózkodott. Hanak az egész *cervus* fajt gimnek

nevezi, különböztetve közönséges gimet, dämngimet és özgimet. A szarvas, mint általános kifejezés hibás, mert a suta nem visel szarvat s a bika agancsa nem felel meg a szarv lényege fogalmának. Gimvad vagy rőt vad, tehát egyértelmű. Z. A.

Gödölye, *Kitz*, az őz borja.

Görhe, kornyatag, mecsevész, *Kümmerer*, sebesülés vagy élelem-szüke miatt gyengélkedő vad.

Görély, *Geröll*, kövecsohlás, melly havasi magas sziklafalak alatt összegyűl s a lejtőt a völgyig fedi. O. B.

Gyöngyök, *Perlen*, az agancs kis kinövései.

Hámzik, *fegen, schlagen*, a rőt vad, midőn agancsát az új növetű kéregtől (Bast) fához dörgöléssel tisztítja.

Handzsár, *Hirschfänger*, a nagy vad lekéselésére használt nagy vadászkesz.

Határszarvas, melly rendes erdőtanyájáról a szomszéd erdő határára gyakran ellátogat.

Havas, erdélyi értelemben olly magasságú hegláncz, mellynek ormain megszünt a fatenyészet, habár nem is fedné örök hó azokat. P. P.

Hegyi bot, végében erős vasszeggel, zergevadászatnál a havasi meredélyek közötti járhatásra okvetlen szükséges.

Heveder, a testnek az előlapoczkák mellett fekvő része.

Hevederlövés, *Blattschuss*, az előlapoczka mellett, nyakszirten, szivbe vagy fejbe kapott lövés. Ezt máskép vadászlövésnek is lehetne nevezni, mert ez a szabályszerű lövés s a hátulján lött vad nincs vadászosan elejtve.

Hizott, *feist*, a szarvas és nem — kövér.

Hordár, ki zergevadászatoknál a poggyászt hordja. O. B.

Hordszija, mellyen a havasi erdészek a kizsigerelt zergéket leviszik. O. B.

Hullaték, *Losung*, excrementum. Z. A.

Hüsel az árnyas helyeken megvonult vad. Z. A.

Jelentkezik, *meldet sich*, a vad, az az szavát hallatja. (Az üzekedő szarvas csalogatójával jelentkezik.) A szarvastehen bög, néha egyes böffentéseket hallat; a bikák üzekedéskor erősen rigyetnek; az őz böget; a baktól üzött őz-suta sipít (fiepen) s így szólnak az anyjukat hívó gödölyék is. Z. A.

Jelfa — azon fa, mellyet a rőt vad agancsával lehántott. Z. A.

Jó a szarvas és nem — szép.

Jó széllel foly a vadászat, midőn a szél mindig a várt vad felől lengedez a vadász felé; ellenkező esetben: szél ellen.

Kalauz, barkácsoláznál, lesjáratnál alkalmazott helyismerő egyén.

Kamara, *Kammer*, a tilalmazott vadastér középpontján levő kör, hol a hajtóvadászat nincs megengedve. P. P.

Kampó, *Krücken*, a zerge szarvai. A bak kampói tövüknél vastagabbak s fenn inkább kajlak; az anyazergéi pedig finomabbak s inkább egyenvonalban nyúlnak fel. O. B.

Kéreg, Bast, a fejlődő agancs szőrös burka. Z. A.

Kiadja magát vagy kiötlük a vad, midőn a sűrűségből tisztásra jő ki.

Kilesni, *abwarten*, a vadnak a sűrűből kijövetelét.
 Kivonul a szarvas forró nyári napok estéjén a sűrűből. O. B.
 Kizsigerelni, *auswaiden*, *aufbrechen*, a vad beleit kivetni.
 Kóborszarvas, melly valamely erdőkörbe a szomszéd vadasterről jön és megy.

Koszorú, *Rohr*, az agancs bibircsos karimája.

Kötény, *Schürze*, a suták nemzörészétől elálló szőr. Z. A.

Kúp, *Kegl*, a havas gömbölyded csúcsa. O. B.

Leállani, *abbrunften*, *abbalzen*; leáll a vad, midőn a párosulással felhagy; például az tüzekedésről a rőt vad, a dürgésről a fajd. Z. A.

Lefejteni, *abstreifen*, *auswirken*, a vad bőrét lerántani. Tömlőre fejtteni, a vad bőrét egészben, hasán felhasítás nélkül lefejteni. Z. A. — A vadat lefejtik s nem — nyúzzák.

Lekéselni, *abfangen*, nagy vadat vadász késsel hevederen vagy szügyön lett szúrással kivégezni.

Lesjárat a vadászat azon neme, midőn a vadász magányosan vagy egy kalauzzal keresi fel a rőt vadat s ezt lövésre megközelíteni igyekszik. O. B.

Lombár agancs a szétálló terepélyes, ennek ellenkezője *buga* vagy *kukora*.

Lődij, *Schiessgeld*, mellyet az erdész minden saját lövésű vagy fogású dúvadért (Raubzeig) — s ura- vagy ennek vendégei által lött hasznos vadért húz.

Lőfogyasztás, *Abschuss*, az állandó vadlétszám bizonyos előre meghatározott százalékanak lelövése.

Lőtáv, *Schussweite*, a tértávolság, mellyről a vad elejthető. Zergéknél a lőtáv az, mellyről kampói kivehetők. O. B.

Lővadász, *Waidmann*, ki ön és löporral szabályszerűleg gyakorolja a vadászatot.

Lövész, *Schütz*, löfegyverrel vadászó vagy célba lövő.

Lövészor, a hajtó vadászatokon felállított lövészek vonala. Ettől el vagy el- és visszahajtani; l. Elhajtani.

Meddő suta, *gelt*.

Megdermed a rőt vad s nem — megdöglik.

Megvillázni, *forkebn*, megdőfni az agancsral, ingerlett vagy sebesült bika szokása.

Nehézkés, *hochbeschlagen*, a rőt vad, midőn ellése vagy ollózása közeledvén, tölgye ereszkedik.

Nemes lövadászat, *das edle Waidwerk*, az egyetemes vadászati élvezetet és szakértelmet fejezi ki. O. B.

Nyáj több zerge együtt.

Nyári szarvas, *Grashirsch*, gyöngébb testalkatú szarvas, melly jó legelőn júliusban már felhizott.

Nyomozni, *nachsuchen*, a vadat nyoma vagy sebvére után követni. Kinyomozni, *ausgehen*, a vadat nyoma után feltalálni. Z. A.

Nyomozó kopó az, mely a megsebesített és sokszor még messzire menő vadat nyomon követve feltalálja. O. B.

Olló, *Kitz*, a suta borja. Ollózik, setzen, az őz.

Őrszem, a zergenyájban az, mely elől mintegy kémszemlére jár.

Összeáll a rőt vad, midőn számosabb falkába csoportosul. Z. A.

Őz sip, mellyel az őzet esalogatják.

Pamacs, *Pinsel*, a bikák és bakok nemző részéről lelőgő szőrösomó. Z. A.

Puskafogó, *Büchenspanner*.

Remek, Zimer, a rőt vad háta.

Rőt vad, *Rothwild*, nálunk a szarvas, däm vad, őz és zerge.

Sebvér, *Schweiss*, a sebesült vad sebéből elesepegő vér. Z. A.

Sózatag, *Salze, Salzbecke*, a hely, hol szarvas, däm vad és őz számára sót tesznek ki vagy földdel vegyitenek.

Suta, nőstény gimvad, az első üzekedés után. Suta szarvas, *Alttier*. A nőstény zerge szarvat viselvén, nem nevezhető sutának. Z. A.

Sutúl a szarvasbika és az őzbak, midőn elhányja agancsát. Z. A.

Sűrűség, *Dickung*.

Szarvastehén és üszke általában = *Kahlwild*.

Tanya, vadanya, *Stand, Behältniss*, hol a vad legörömbestebb tartózkodik.

Tagerdő, *geschlossener Wald*, melly egy tagban van.

Tápla, *Äsung*, a rőt vad számára télen kitett eledel.

Teljes szarvas, *Feisthirsch*, az augusztusi, midőn a hizási időszak tetőpontját éri el. O. B.

Tilalmas, *Gehege*.

Tovább vinni a nyomot, *fortbringen*. A vad nyomozásakor, ha ennek csapája vagy sebvére a föld sajátsága vagy a hó hiánya miatt tovább fel nem található, akkor — „nem lehet tovább vinni a nyomot.“

Tülök az agancs két törzse.

Tülöktő, *Rosenstock*, azon rész, melly az agancsot a homlokcsonttal összeköti.

Üszkeborjú a szarvastehén nőstény borja.

Üszkedögölye az őz-suta nőstény borja.

Ünő, *Schmalthier, Gais*, az üszke első évének befejezésétől az első üzekedésig.

Üzekedés, *Brunft*, a rőt vad párosulása.

Üzekedő szarvas, *Brunfthirsch*, a szeptemberi, a családfő.

Vadastér, *Wildbahn*, rendes állandó vaddal ellátott, be nem kerített erdő. O. B.

Vadászható, *Jagdbar*, a tizes agancsár.

Vadászláz, kezdő vagy szenvedélyes vadásznak reszketésig fokozott izgalma a vad kiötlésekor.

Vadászrész, *Jägerrecht*, őz vagy szarvas tüdeje, mája, lépe és veséje egyvelegéből, szalonna, só és paprika hozzájárultával készített étel.

Vadászűdv, *Jägergruss*.

Vador, *Willddieb*, ki tilalmasban vadat oroz. O. B.

Vetkezik a rőt vad april és május hóban, midőn téli világosabb szőrét elhanyva, ez barnapirosra vagy sárgás veresre változik.

Véreb, *Schweisshund*, közép nagyságú, zömök termetű, kunkora farkú eb, melly a megsebesített nagy vadat elfolyt sebvére vagy pusztá nyomán és ugatás nélkül kinyomozza.

Vezeték eb, *Leithund*, mellyet pórázon vezetve nagy vad nyomozására használnak.

Vigályos (pestmegyei szó) p a g o n y o k, *lichte Beständen*.

Villás, *Gabler*, a szarvasbika harmadik évében.

Visszatör, *durchbrechen*, a vad, ha a hajtásban megfordulva a hajtók során tör át.

Zera: özborjú. (Mátravidéki szó.)

V e g y e s.

Cercle de Saint-Hubert czim alatt Párisban egy új club van alakulófélben, mellynek czélja a vadászatkedvelőket egy körbe egyesíteni, hol mulatáson kívül értekezhessenek és eszméket cserélhessenek minden — a vadászat körébe tartozó ügyről. Tagja három rendbeli lenne: alapító tag, ki 100 frankot egyszer mindenkorra s évenként 150 frankot fizet; vidéki tag 50 frank évi illetékkal és a vendég gyanánt bevezetett idegenek. Az első 25 aláíró képezi az ideiglenes választmányt. Ezen új casino nagyszerű pompás szállása 1860. január 1-én fog megnyilni, ha a „*Journal des Chasseurs*“ szerkesztőinek Léon Bertrand és Charles Godde uraknak sikerül kellő számú aláírot szerezni.

A j á n l a t.

Két jó erdei kopó, vagy két jó agár cserébe ajánlatik egy jól kitanított vizi vizsláért. — Bővebben értesülhetni bérmentett levél útján e lapok szerkesztőségénél.

Lóverseny határnapok.

T ö r ö k - S - M i k l ó s : october 2.
S z é k e s f e j é r v á r : aug. 23.

T A R T A L O M :

Kolozsvári lóversenyek. — Szarvas és däm vad. — A pardubitz lóversenyek sorozata. — Vadászműszótár. — Vegyes. — Ajánlat.

Megjelen e lap minden hó 10. 20. és 30-án legalább egy iven. Előfizetést elfogad a szerkesztőség (Pest, Szervita-tér 3 sz. 2-ik em.) egész évre 10 for. 50 kr., félévre 5 for. 25 kr. ausztrétkben. Az 1857-ik és 1858-ki évfolyamok teljes példánya még kapható.

Tulajdonos kiadó és felelős szerkesztő Bérczy Károly.

Pest, 1859. Nyomatott Emich Gusztávnál. Barátok tere 7. sz.